

HIDDEN WOMEN IN THE BIBLE

with Chazan Arik Wollheim

בס"ד

The Women in the Book of Ruth

1. Summary of the Book

During the time of the Judges when there was a famine, an Israelite family from Bethlehem – Elimelech, his wife Naomi, and their sons Mahlon and Chilion – emigrated to the nearby country of Moab. Elimelech died, and the sons married two Moabite women: Mahlon married Ruth and Chilion married Orpah.

After about ten years, the two sons of Naomi also died in Moab. Naomi decided to return to Bethlehem. She told her daughters-in-law to return to their own mothers and remarry. Orpah reluctantly left; however, Ruth said, "But Ruth replied, "Do not urge me to leave you, to turn back and not follow you. For wherever you go, I will go; wherever you lodge, I will lodge; your people shall be my people, and your God my God. Where you die, I will die, and there I will be buried. Thus and more may the LORD do to me if anything but death parts me from you." (Ruth 1:16–17)

The two women returned to Bethlehem at the beginning of the barley harvest, and in order to support her mother-in-law and herself, Ruth went to the fields to glean. As it happened, the field she went to belonged to a man named Boaz, who was kind to her because he had heard of her loyalty to her mother-in-law. Ruth told Naomi of Boaz's kindness, and she gleaned in his field through the remainder of barley and wheat harvest.

Boaz was a close relative of Naomi's husband's family. He was therefore obliged by the Levirate law to marry Mahlon's widow, Ruth, in order to carry on his family's inheritance. Naomi sent Ruth to the threshing floor at night and told her "When he lies down, note the place where he lies down, and go over and uncover his feet and lie down. He will tell you what you are to do." (Ruth 3:4). Ruth did so. Boaz asked her who she was, and she replied: "'Who are you?' he asked. And she replied, 'I am your handmaid Ruth. Spread your robe over your handmaid, for you are a redeeming kinsman.'" (3:9) Boaz blessed her and agreed to do all that is required, and he noted that, "all the elders of my town know what a fine woman you are." (3:11) He then acknowledged that he was a close relative, but that there was one who was closer, and she remained in submission at his feet until she returned into the city in the morning.

Early that day, Boaz went to the city gate to meet with the other male relative before the town elders. The unnamed relative was unwilling to jeopardize the inheritance of his own estate by marrying Ruth, and so relinquished his right of redemption, thus allowing Boaz to marry Ruth. Boaz and Ruth were then married and had a son named Obed: who is "the father of Jesse, the father of David" (Ruth 4:13–17)

2. רות רבה, פ' ב

" ר' ביבי בשם ר' ראובן אמר: רות וערפה בנותיו של עגלון היו"

3. מדרש תנחומא, בהר סימן ח'

"וישאו להם נשים מואביות, שלא הטבילו אותן ולא גיירו אותן"

4. שו"ת ציץ אליעזר חלק יד ס' מב

"חס וחלילה שהשאה מחלון והיא גויה, אלא כשנשאה – נתגיירה, ובחזקת אימת בעלה עליה עמדה היא וערפה בענין הזה, כיוון שמתו בעליהן, ערפה חזרה לסורחנה ורות עמדה בטעמה"

5. רות רבה פ' ב

" א"ר יצחק כל אותו הלילה שפרשה ערפה מחמותה, נתערבו בה ערות גויים של מאה בני אדם..."

6. זוהר, רות, לז, א

"שהפקירה עצמה לזנות, וילדה מזנות ששה בנים, וכולם נפלו ביד דוד ואנשיו שהיה בן בנה של רות..."

7. מדרש שמואל, פ' כ'

" ר' יודן בשם ר' יצחק: בשכר ארבעה דמעות שהורידה ערפה על חמותה זכתה ועמדה ממנה ד' גבורים הללו, סף ומדון גלית וישבי..."

HIDDEN WOMEN IN THE BIBLE

with Chazan Arik Wollheim

8. סוטה, מב, ב

"אמר ר' יצחק: אמר הקב"ה יבואו בני הנשוקה (גלית) ויפלו ביד בני הדבוקה (דוד) שנגזר עליה שיפלו בניה בחרב בני רות שדבקה בשכינה..."

9. בבא בתרא צא, א

"אמר רבה בר רב הונא אמר רב: אבצן זה בועז"

10. רלב"ג שופטים, יב, ח

" והנה זכר שכבר שפט אחריו את ישראל אבצן מבית לחם ולפי שבוועז נראה מענינו שהיה שופט ישראל והיה מבית לחם ולא נמצא בשופטים זולת אבצן שיהיה מבית לחם אמרו רבותנו ז"ל כי אבצן זה בועז ונכון הוא..."

11. בבא בתרא צא, א

" וא"ר יצחק אותו היום שבאת רות המואביה לארץ ישראל מתה אשתו של בעז והיינו דאמרי אינשי עד דלא שכיב שיכבא קיימא מנן בייתיה **And Rabbi Yitzhak also says with regard to this passage: That very day when Ruth the Moabite came to Eretz Yisrael, the wife of Boaz died, i.e., from the moment of their arrival the possibility was created for Ruth's eventual marriage to Boaz. This explains the adage that people say: Before the deceased dies, the person who will next be in charge of his house arises, as in this case Boaz's new wife, Ruth, arrived as his previous wife died.**

12. בבא בתרא צא, א

" אמר רבה בר רב הונא אמר רב אבצן זה בעז מאי קמ"ל כי אידך דרבה בר רב הונא דאמר רבה בר רב הונא אמר רב מאה ועשרים משתאות עשה בעז לבניו שנאמר (שופטים יב, ט) ויהי לו שלשים בנים ושלשים בנות שלח החוצה ושלשים בנות הביא לבניו מן החוץ וישפט את ישראל שבע שנים **Rabba bar Rav Huna says that Rav says: Boaz prepared one hundred and twenty feasts for his children at their weddings. As it is stated, concerning Ibzan: "And he had thirty sons, and thirty daughters he sent abroad, and thirty daughters he brought in from abroad for his sons. And he judged Israel seven years"** (Judges 12:9). The verse indicates that he had sixty children.

ובכל אחת ואחת עשה שני משתאות אחד בבית אביו ואחד בבית חמיו ובכולן לא זימן את מנוח אמר כודנא עקרה במאי פרעא **And at each and every wedding he prepared for his children, he made two feasts, one in the house of the father of the groom and one in the house of the father-in-law of the groom. And he did not invite Manoah, the future father of Samson, whose wife was barren (Judges 13:2) to any of them, as he said: It is not worth inviting him; he is a sterile mule, how will he pay me back?** Manoah will never invite me in return, as he has no children.

A Sage taught: **And all of the children of Ibzan died during his lifetime. And this explains the adage that people say: Why do you need the sixty, the sixty children that you beget during your lifetime? Go to the trouble and beget one who will be more diligent than sixty.** This adage refers to Boaz, who had sixty children who died, and yet his last child, born from Ruth, is his glory, as King David was born from this line.

13. תפארת ישראל, רות ב, ד

" כדי שיכנסו העניים מדעתו לקחת פאה... לעמוד לימין צדקם, ולשא יעשו להם חבריהם עול..."

14. מדרש זוטא, רות ד

" יקח בועז את רות - אמרו: אותו הלילה שבא עליה - מת."

15. מדרש רות רבה, פרשה כ, טו

" אמר ר' זעירא: מגילה זו אין בה לא טומאה ולא טהרה ולא איסור ולא היתר, ולמה נכתבה? ללמדך כמה שכר טוב גומלי חסדים"

16. דברים ז, א-ד

" א כי יביאך, יהוה אלהיך, אל-הארץ, אשר-אתה בא-שמה לרשתה; ונשל גוים-רבים מפניך החתי והגרגשי והאמרי והכנעני והפריזי, והחוי והיבוסים--שבעה גוים, רבים ועצומים ממך. ב ונתנם יהוה אלהיך, לפניך--והפיתם: החרם תחרים אתם, לא-תכרת להם ברית ולא תחנם. ג ולא תתחתן, בם: בתך לא-תתן לבנו, ובתו לא-תקח לבןך. ד כי-יסי את-בןך מאחרי, ועבדו אלהים אחרים;..."

HIDDEN WOMEN IN THE BIBLE

with Chazan Arik Wollheim

When the LORD your God brings you to the land that you are about to enter and possess, and He dislodges many nations before you—the Hittites, Girgashites, Amorites, Canaanites, Perizzites, Hivites, and Jebusites, seven nations much larger than you—and the LORD your God delivers them to you and you defeat them, you must doom them to destruction: grant them no terms and give them no quarter. You shall not intermarry with them: do not give your daughters to their sons or take their daughters for your sons. For they will turn your children away from Me to worship other gods, and the LORD's anger will blaze forth against you and He will promptly wipe you out.

17. דברים כג, ד-ה

" לא-יבא עמוני ומואבי, בקהל יהוה: גם דור עשירי, לא-יבא להם בקהל יהוה עד-עולם. על-דבר אשר לא-קדמו אתכם, בלחם ובמים, בדרך, בצאתכם ממצרים;"

No Ammonite or Moabite shall be admitted into the congregation of the LORD; none of their descendants, even in the tenth generation, shall ever be admitted into the congregation of the LORD, because they did not meet you with food and water on your journey after you left Egypt.

18. עזרא ט, א-ב

" וככלות אלה, נגשו אלי השרים לאמר--לא-נבדלו העם ישראל והכהנים והלוים, מעמי הארצות: כתעבתיהם לנענני החתי הפרזי היבوسی, העמני המאבי, המצרי, והאמרי. כי-נשאו מבנותיהם, להם ולבניהם, והתערבו זרע הקדש, בעמי הארצות; ויד השרים והסגנים, הייתה במעל הזה--ראשונה."

When this was over, the officers approached me, saying, "The people of Israel and the priests and Levites have not separated themselves from the peoples of the land whose abhorrent practices are like those of the Canaanites, the Hittites, the Perizzites, the Jebusites, the Ammonites, the Moabites, the Egyptians, and the Amorites. They have taken their daughters as wives for themselves and for their sons, so that the holy seed has become intermingled with the peoples of the land; and it is the officers and prefects who have taken the lead in this trespass.

19. נחמיה יג, א-ב

" א ביום ההוא, נקרא בספר משה--באזני העם; ונמצא, כתוב בו, אשר לא-יבוא עמני ומואבי בקהל האלהים, עד-עולם. ב כי לא קדמו את-בני ישראל, בלחם ובמים; וישכר עליו את-בלעם לקללו, ויהפך אלהינו הקללה לברכה."

At that time they read to the people from the Book of Moses, and it was found written that no Ammonite or Moabite might ever enter the congregation of God, since they did not meet Israel with bread and water, and hired Balaam against them to curse them; but our God turned the curse into a blessing.

20. רות א, טז-יז

" כי אל-אשר תלכי אלה, ובאשר תליני אלי--עמך עמי, ואלהיך אלהי. יז באשר תמותי אמות, ושם אקבר; כה יעשה יהוה לי, וכה יוסיף--כי המות, יפריד ביני ובינך."

For wherever you go, I will go; wherever you lodge, I will lodge; your people shall be my people, and your God my God. Where you die, I will die, and there I will be buried. Thus and more may the LORD do to me if anything but death parts me from you."

21. בבא בתרא צא, א

" וכן היה ר"ש בן יוחאי אומר אלימלך מחלון וכליון גדולי הדור היו ופרנסי הדור היו ומפני מה נענשו מפני שיצאו מארץ לחוצה לארץ שנאמר (רות א, יט) ותהם כל העיר עליהן ותאמרנה הזאת נעמי מאי הזאת נעמי א"ר יצחק אמרו חזיתם נעמי שיצאת מארץ לחו"ל מה עלתה לה

And Rabbi Shimon ben Yoḥai would likewise say: Elimelech and his sons Mahlon and Chilion were prominent members of their generation and were leaders of their generation. And for what reason were they punished? They were punished because they left Eretz Yisrael to go outside of Eretz Yisrael, as it is stated concerning Naomi and Ruth: "And all the city was astir concerning them, and the women said: Is this Naomi?" (Ruth 1:19). The Gemara asks: What is the meaning of the phrase: "Is this Naomi"? How does this indicate that her husband and sons were punished for leaving Eretz Yisrael? Rabbi Yitzḥak says that the women said: Have you seen what befell Naomi, who left Eretz Yisrael for outside of Eretz Yisrael? Not only did she not escape tribulations there, but she lost her status entirely.

HIDDEN WOMEN IN THE BIBLE

with Chazan Arik Wollheim

22. רות א, יט-כ

" וַתֵּלְכֶנָּה שְׂתֵיהֶם, עַד-בּוֹאֲנָה בֵּית לְחָם; וַיְהִי, כְּבּוֹאֲנָהּ בֵּית לְחָם, וַיְתֹהֵם כָּל-הָעִיר עֲלֶיהָ, וַתֹּאמְרֶנָּה הַזֹּאת נָעֲמִי. וַתֹּאמֶר אֲלֵיהֶן, אֵל-תִּקְרָאנָה לִי נָעֲמִי: קְרָאוּ, לִי מָרָא, כִּי-הִמַּר שָׂדֵי לִי מֵאֵד."

When they arrived in Bethlehem, the whole city buzzed with excitement over them. The women said, "Can this be Naomi?" "Do not call me Naomi," she replied. "Call me Mara, for God has made my lot very bitter."

23. רות ב, ג

" וַתֵּלֶךְ וַתָּבֹאוּ וַתִּלְקַט בְּשָׂדֶה, אַחֲרֵי הַקְּצֵרִים; וַיִּקֶּר מְקַרְהָ--חֲלֻקַּת הַשָּׂדֶה לְבַעַז, אֲשֶׁר מִמִּשְׁפַּחַת אֱלִימֶלֶךְ."

and off she went. She came and gleaned in a field, behind the reapers; and, as luck would have it, it was the piece of land belonging to Boaz, who was of Elimelech's family

24. רות ב, ח-ט

" ח וַיֹּאמֶר בַּעַז אֶל-רוּת הַלּוֹא שְׂמַעַת בְּתִי, אֵל-תֵּלְכִי לְלֻקַּט בְּשָׂדֶה אַחֵר, וְגַם לֹא תַעֲבֹרִי, מִזֶּה; וְכֹה תִדְבְּקִין, עִם-נַעֲרֹתַי. ט עֵינַיִךְ בְּשָׂדֶה אֲשֶׁר-יִקְצְרוּן, וְהִלַּקְתְּ אַחֲרֵיהֶן--הַלּוֹא צִוִּיתִי אֶת-הַנְּעָרִים, לְבִלְתִּי נִגְעָר; וְצַמַּת, וְהִלַּקְתְּ אֶל-הַכֹּלִים, וְשִׂתִּית, מֵאֲשֶׁר יִשְׁאַבוּן הַנְּעָרִים."

Boaz said to Ruth, "Listen to me, daughter. Don't go to glean in another field. Don't go elsewhere, but stay here close to my girls. Keep your eyes on the field they are reaping, and follow them. I have ordered the men not to molest you. And when you are thirsty, go to the jars and drink some of [the water] that the men have drawn."

25. מס' אבות פ' ה

" הוא היה אומר...בן ארבעים לבינה"

26. רות ב, יא

" וַיַּעַן בַּעַז, וַיֹּאמֶר לָהּ--הֲגַדְתְּ לִי כָּל אֲשֶׁר-עָשִׂיתְּ..."

27. רמב"ם גירושין יא, ח-כא

" כדי שיוודע אם היא מעוברת או אינה מעוברת, להבחין בין זרעו של ראשון לזרעו של שני... גיורת שנתגיירה, ממתנין תשעים יום."

28. רות ג א-ד

" א וַתֹּאמֶר לָהּ, נָעֲמִי חֲמוּתָהּ: בְּתִי, הֲלֹא אֲבִקֶשׁ-לָךְ מִנוּחַ אֲשֶׁר יִיטֵב-לָךְ. ב וַעֲתָה, הֲלֹא בַעַז מִדַּעַתְנוּ, אֲשֶׁר הָיִית, אֶת-נַעֲרוֹתַי; הֲנִיָּה-הוּא, זָרָה אֶת-גֵּרְוֵן הַשְּׂעָרִים--הַלֵּילָהּ. ג וְרַחֲצֵת וְסִכָּת, וְשִׁמַּת שְׂמִלְתָךְ (שְׂמִלְתִּיךָ) עָלֶיךָ--וַיִּרְדְּתִי (וַיִּרְדְּתָה) הַגֵּרְוֵן; אֵל-תִּנְדְּעִי לְאִישׁ, עַד כִּלְתוֹ לְאָכַל וְלִשְׁתוֹת. ד וַיְהִי בְּשִׁכְבוֹ, וַיִּדְעַת אֶת-הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁכַּב-שָׁם, וּבָאת וְגִלִּית מִרְגְּלֹתַי, וּשְׁכַבְתִּי (וְשִׁכַבְתְּ); וְהוּא יִגִּיד לָךְ, אֶת אֲשֶׁר תַּעֲשִׂין."

Naomi, her mother-in-law, said to her, "Daughter, I must seek a home for you, where you may be happy. Now there is our kinsman Boaz, whose girls you were close to. He will be winnowing barley on the threshing floor tonight. So bathe, anoint yourself, dress up, and go down to the threshing floor. But do not disclose yourself to the man until he has finished eating and drinking. When he lies down, note the place where he lies down, and go over and uncover his feet and lie down. He will tell you what you are to do."

29. רות ג, ח

" וַיְהִי בְּחֻצֵי הַלַּיְלָה, וַיִּחַרְד הָאִישׁ וַיִּלְפַּת; וַהֲנִיָּה אִשָּׁה, שֹׁכַבַת מִרְגְּלֹתַי."

In the middle of the night, the man gave a start and pulled back—there was a woman lying at his feet!

30. רות ג י-יא

" י וַיֹּאמֶר, בְּרוּכָה אַתְּ לַיהוָה בְּתִי--הֵיטִבַּת חֶסֶדְךָ הָאֲחֵרוֹן, מִן-הָרִאשׁוֹן: לְבִלְתִּי-לָקַח, אַחֲרַי הַבְּחוּרִים--אִם-דָּל, וְאִם-עָשִׁיר. יא וַעֲתָה, בְּתִי אֵל-תִּירָאִי, כָּל אֲשֶׁר-תֹּאמְרִי, אַעֲשֶׂה-לָּךְ: כִּי יוֹדַע כָּל-שֹׁעַר עָמִי, כִּי אִשְׁתְּ חַיִּל אֶת."

He exclaimed, "Be blessed of the LORD, daughter! Your latest deed of loyalty is greater than the first, in that you have not turned to younger men, whether poor or rich. And now, daughter, have no fear. I will do in your behalf whatever you ask, for all the elders of my town know what a fine woman you are."

31. רות ד, א-ו

" א וּבַעַז עָלָה הַשֹּׁעַר, וַיֵּשֶׁב שָׁם, וַהֲנִיָּה הִגְאֵל עִבְרָא אֲשֶׁר דְּבַר-בַּעַז, וַיֹּאמֶר סוּרָה שְׁבָה-פַּה פְּלִנִּי אֶלְמָנִי; וַיִּסַּר, וַיֵּשֶׁב. ב וַיִּקַּח עֲשָׂרָה אַנְשִׁים, מִזְּקֵנֵי הָעִיר--וַיֹּאמֶר שְׁבוּ-פַּה; וַיֵּשֶׁבוּ. ג וַיֹּאמֶר, לְגֵאֵל, חֲלֻקַּת הַשָּׂדֶה, אֲשֶׁר לְאַחֵינוּ לְאֱלִימֶלֶךְ: מְקַרְהָ נָעֲמִי, הַשְּׁבָה מִשָּׂדֶה מוֹאָב. ד וְאַנִּי אֲמַרְתִּי אֲגַלָּה אֲזַנְךָ לְאִמְרִי, קִנְיָה נִגְדַת הַיִּשְׁבִּים וְנִגְדַת זְקֵנֵי עָמִי--אִם-תִּגְאָל גְּאָל, וְאִם-לֹא יִגְאָל הַגִּידָה לִּי וְאִדַּע (וְאִדְעָה) כִּי

HIDDEN WOMEN IN THE BIBLE

with Chazan Arik Wollheim

אין זולתך לגאול ואנכי אחריך; ויאמר, אנכי אגאל. ה. ויאמר בעז, ביום-קנותך השדה מיד נעמי; ומאת רות המואביה אשת-המת, קניתי (קניתי)--להקים שם-המת, על-נחלתו. ו. ויאמר הגאל, לא אוכל לגאול- (לגאל) לי--פן-אשחית, את-נחלתי; גאל-לך אתה את-גאלתי, כי לא-אוכל לגאל."

Meanwhile, Boaz had gone to the gate and sat down there. And now the redeemer whom Boaz had mentioned passed by. He called, "Come over and sit down here, So-and-so!" And he came over and sat down. Then [Boaz] took ten elders of the town and said, "Be seated here"; and they sat down. He said to the redeemer, "Naomi, now returned from the country of Moab, must sell the piece of land which belonged to our kinsman Elimelech. I thought I should disclose the matter to you and say: Acquire it in the presence of those seated here and in the presence of the elders of my people. If you are willing to redeem it, redeem! But if you will not redeem, tell me, that I may know. For there is no one to redeem but you, and I come after you." "I am willing to redeem it," he replied. Boaz continued, "When you acquire the property from Naomi and from Ruth the Moabite, you must also acquire the wife of the deceased, so as to perpetuate the name of the deceased upon his estate." The redeemer replied, "Then I cannot redeem it for myself, lest I impair my own estate. You take over my right of redemption, for I am unable to exercise it."

32. רות ד ט-י

"ט ויאמר בעז לזקנים וכל-העם, עדים אתם היום, כי קניתי את-כל-אשר לאלימלך, ואת כל-אשר לכליון ומחלון--מיד, נעמי. י. וגם את-רות המואביה אשת מחלון קניתי לי לאשה, להקים שם-המת על-נחלתו, ולא-יכרת שם-המת מעם אחיו, ומשער מקומו: עדים אתם, היום."

And Boaz said to the elders and to the rest of the people, "You are witnesses today that I am acquiring from Naomi all that belonged to Elimelech and all that belonged to Chilion and Mahlon. I am also acquiring Ruth the Moabite, the wife of Mahlon, as my wife, so as to perpetuate the name of the deceased upon his estate, that the name of the deceased may not disappear from among his kinsmen and from the gate of his home town. You are witnesses today."

33. רות ד יא-יב

"יא ויאמרו כל-העם אשר-בשער, והזקנים--עדים; יתן יהוה את-האשה הבאה אל-ביתך, ... ויהי ביתך כבית פרץ, אשר-ילדה תמר ליהודה--מן-הזרע, אשר יתן יהוה לך, מן-הנערה, הזאת."

All the people at the gate and the elders answered, "We are. May the LORD make the woman who is coming into your house ...And may your house be like the house of Perez whom Tamar bore to Judah—through the offspring which the LORD will give you by this young woman."

34. יבמות ח, ג

"עמוני ומואבי אסורים ואיסורן איסור עולם, אבל נקבותיהם מותרות מיד"

35. יבמות עז ע"ב

" דרכו של איש לקדם ולא דרכה של אשה לקדם"

36. רות ד, יז

" ותקראנה לו השכנות שם לאמר, ילד-בן לנעמי; ותקראנה שמו עובד, הוא אבי-ישי אבי דוד."

and the women neighbors gave him a name, saying, "A son is born to Naomi!" They named him Obed; he was the father of Jesse, father of David.

37. רות ד, טז

" ותקח נעמי את-הילד ותשתהו בחיקה, ותהי-לו לאמנת"

Naomi took the child and held it to her bosom. She became its foster mother